

resztény népszövetség kifejezője. A keresztény katonaság zömét teszik a népszövetségek. Tekintve a praktikumát, megbecsülhetetlen üdvös intézmény a népre nézve. Csak nézzünk valamit belőle izlelteitől.

Ugy mondják, megszűnt a protekciós világ „összetörött a húsosfazék és elfolyt a kotyvalék” és ezután inkább az érdem és tehetség lesz jutalmazva. Talán valami igaz lesz belőle? Mert hogy egyáltalán megszűnjön, azt várni is alig lehet. S ha már pedig létezik a pártfogás, ez mindig jó lenne nekünk katolikusoknak is. Ebben részesíti a katolikus népszövetség minden tagjait, a mint mondja egyik pontja: „A népszövetség gondoskodni fog arról, hogy tagjainak, mint jó katolikusoknak érvényesülését minden téren előmozdítsa.” Azután a községi választásoknál nem igen történnek meg az, hogy egyik-másik izetlen, talán vallástalan ember jusson be az első állásokba. sőt a megyei bizottsági tagok is innen kerüljenek ki, hogy úgy községi, mint a megyei közgyűlésen a katolikus-ság ügyét jól megvédjék és előbbre vigyék. Erre is segédkezet nyújt a kath. népszövetség, midőn kimondja: „A népszövetség a községi, megyebizottsági tagok választásánál saját tagjai érdekében szervezett erővel fog sorompóba lépni.”

Azután a Népszövetség tagjait ellátja hasznos, praktikus röpiratokkal, melyek tárgyalják az agrárkérdést, gazdaköröket, kath. legényegyletet, munkásvédelmet és keresztény szociálist, katolikus jótékony-ságot, mintaszervezkedést, földmivelő osztály védelmét. Természetesen szaktudások tollából kerül ki minden egyes röpirat és ezt a tagok ingyen kapják.

S mi a legfőbb: a kath. népszövetség

jogvédő irodát szervez, mely által ingyenes jogi tanácsban részesíti tagjait. Így tehát minden téren segédkezet nyújt, minden oldalon támogat. S különösen ezen utolsó pont fontos reánk székelyekre nézve. Mert alig van ember, ki valamelyes perbe ne bonyolódna vagy pedig mert az ügyvéd drága lévén, hozzá sem mer kezdeni igaz ügyének a védelméhez. S alig van székely ember, ki ne fizetett volna már az ügyvédeknek busás összeget. Mert az ügyvéd 10 korona alól szóba sem áll senkivel s akkor is kétes, vajon nem félrevezeti-e s egy végzetes pert indít meg, a mely tönkre teszi mindenünket. S most, hogy mindezt kikerülhessük, szövetkezzünk, álljunk be a kath. népszövetségbe, hol a tagsági díj egy korona egy évre, a melyért a szövetség ingyen jogvédelemben részesít.

Azért tehát minden kath. embernek meg kell ragadnia az alkalmat, meg kell mozdulnia és hozzá kell járulnia a kath. népszövetség megalakításához, hogy tömörítsük erőnket, biztosítsuk katolikus jogainkat, hogy tettel legyünk katolikusok, s mint öntudatos katolikusok álljunk sorfalat minden megtámadással szemben. A népszövetség meg épen ezt fogja eredményezni. Mindenki kezébe veheti az ügyet, útbaigazítást ad „A katolikus egyesületek országos szövetségének igazgatósága” (Budapest, Szentkirályi-utca 28. sz.) Még röpirattal is szolgál. Szövetkezzünk, mert a szövetségben van az erő.

Ime ebből a pár pontocskából is kitűnik, hogy a katolikus népszövetség lesz hivatva katolikus ügyeink megvédésére, mert nemesak alkalmas röpiratokkal képez minket, hanem jogvédelemben is részesít. És a legjobb vezetővel áll rendel-

kezésünkre. Jó vezérkarral fogunk bírni, ki él-hal katonáért, hogy rettenthetetlen bátorsággal küzdhessünk a keresztény Magyarország kiépítéséért. Jelszavunk legyen: „Egy mindenkiért és mindenki egyért.”

András Péter.

A Katolikus Egyesületek Országos Szövetségének közgyűlése.

A Magyarországi Katolikus Egyesületek Országos Szövetsége idei közgyűlését május 16-ától kezdődőleg nagyobb keretekben tartotta meg. Szükséges volt ez azért, hogy az egyre örvendesebben fejlődő keresztény társadalmi akció harcosai alkalmat találjanak az eszmecserére, az elért eredmények áttekintésére, új tervek alkotására. Az Országos Szövetség tagjai igen nagy számban jelentek meg a közgyűlésen úgy a fővárosból, mint a vidékről s élénk részt vettek annak munkálataiban. A közgyűlésről a következőkben számolunk be.

A közgyűlést megelőzőleg délelőtt 9 órakor Giesswein Sándor dr. kanonok. országgyűlési képviselő szentmisét mondott, melyen a közgyűlés tagjai igen nagy számban jelentek meg.

Délelőtt 10 órakor kezdődött a közgyűlés a Belvárosi Katolikus Kör dísztermében, melyet a kiküldöttek és a nagy számban megjelent díszes közönség teljesen megtöltöttek. Városv Gyula kalocsai érseket és Zichy Aladár gróf, ő Felsege személye körüli minisztert megerkezősükkor a jelenlevők zajos éljenzéssel fogadták. A fővárosi és vidéki katolikus társadalmi élet kitünőségei töltötték be a tanácskozó termet.

Az elnöki emelvényen helyet foglaltak: Ifj. Zichy János gróf elnök, Giesswein Sándor dr. ügyvivő alelnök, Mattyasovszky Lajos lovag és Zlinszky János dr. alelnökök, Szentiványi Károly igazgató és Haller István titkár.

Ifj. Zichy János gróf nyitotta meg az ülést tartalmas, lelkes beszéddel.

Vigye bele mindenki szövetségünkbe — mondá többek között — sajátlagos egyéni ér-

kös zápora hullott az izzó talajra, a honnan gőz alakjában rögtön visszaszállt a légkörbe, hogy újra leessen. A mikor azután a hőfok csökkent, mindenütt vízréteg borította be a földnek megszilárdult kérget.

Szellemünk azonban itt sem áll meg, hanem az emberi számoknak helyt nemálló időlen időkig tekint a multba vissza és látja földünk a nap ködvilágából megszületni, amint lassankint óriási gáznemű gömböt képezett, a mely önmaga és a nap körül forogva megsűrűsödött és bágyadt fényvel villogott a világűrnek sötét éjjelében.

Erről a multról, földünk születéséről, keletkezésének történetéről szándékozom most röviden megemlékezni. Mert az a ragyogó kép, melyet a földi természet elénk tár és az a pezsgő élet, mely a földet sarkaitól az egyenlítőig és a tengerek mélyeit betölti, nem volt mindig olyan, mint a miyennek ma látjuk. Az idők mulásával módosult, megújult az. Évezredek és talán millió évek előtt ez a mi naprendszerünk és vele a mi földünk nem volt kiformalva, sőt nem volt megteremtve. Megteremtése után alkotó elemi valószerűleg halvány és alakatlan ködtömeg alakjában lebegett az űrben. Akkor nem volt még sem levegő, sem víz, sem kő, sem növény, sem állat és ember; sőt még a kémiai elemek sem voltak.

A természetben való gyönyörködés már bi-

zonyos lelkiiséget feltételez és kétségtelenül a lelek nemesülésére vezet. Ez szüli az igaz gondolatokat; az igaz gondolatok pedig erősítik a hitet, amint az erényes érzések táplálják a valóságosságot. Csakhogy az emberi ész — fájdalom — igen könnyen megtéved a természet felismerésében. Sokan kutatják a természetben végtelen jelenségek okait, de saját erejükkel nem ismerik fel a helyes viszonyt a véges és végtelen, az idő és az örökkévalóság, a természet és annak teremtője: az Isten között. Pedig az Úr az ő sugalmazott prófétája által világosan kinyilatkoztatta, hogy: „Kezdetben teremté Isten a menyet és a földet.” Tehát az Isten teremté a világot!

Az emberi elme önmagában bizonyára kép-telen lett volna annak a kérdésnek a megfejtésére: honnan van a világegyetem, hogyan jött létre a csillagos ég és miként alakultak ki földünk és a többi égi testek úgy, amint ma azokat látjuk?

De Isten az embert a világ teremtése és különösen az ember végcélja iránt tudatlanságban vagy épen tévelygésben nem hagyhatta. A mennyre tehát szükségessé volt, Isten az ő szent lelke által inspirálva ihlette azokat a szent életű férfiakat, többi közt Mózeset, akiket kinyilatkoztatása eszközeivel kiválasztott.

A világ teremtésének lefolyását, azaz történetét legelőször Mózes írta le az ő Genesisében. A teremtés könyvének első lapja hat nagy-

szerű képet tár elénk, melyeket Isten Mózes szeméi előtt bizonyára látomások gyanánt, elvonulni engedett, s amelyekben a világ teremtésének főbb mozzanatait mutatta be neki.

Mózes az ő Istentől sugalmazott tollával nagy vonásokban a képzeletre leginkább ható jelenetek rövid jelzésével, az akkori irmodorban a világ teremtését így adja elő:

„Kezdetben teremté Isten a menyet és földet. A föld pedig pusztta és üres vala és sötétség vala a mélység színén és az Isten lelke lebeg vala a vizek fölött. És mondá Isten: Legyen világosság: És lön világosság. És látá Isten, hogy jó és elválasztá a világosságot a sötétségtől és nevezé a világosságot napnak és a sötétséget éjnek; és lön este és reggel egy nap.

„Mondá még az Isten: Legyen erősség a vizek között és válassza el a vizeket a vizektől.

És erősséget alkotta Isten és elválasztá a vizeket, melyek az erősség alatt valának. És úgy lön. És nevezé Isten az erősséget éjnek; és lön este és reggel, más o dik nap.

„Mondá pedig Isten: Gyuljenek egybe a vizek, a melyek az ég alatt vannak egy helyre és tünjék ki a száraz. És úgy lön. És nevezé Isten a szárazat földnek, és a vizek gyüleményét nevezé tengernek. És látá Isten, hogy jó. És mondá: Teremjen a föld zöldelő és maghozó füvet és gyümölcsöző fát, mindeniknek

tekét, lelkesedését, tudását, hitét, idealizmusát, egyszerűen azt, ami. Ne tekintünk multat, jelent, politikai pártállást, társadalmi osztálykülönbséget, legyünk egyszerűen katolikusok, azaz emelkedjünk hitünkben, meggyőződésünkben és cselekedeteinkben a mindennapiasság fölé, legyünk nagyok és általánosak, amilyen nagy és univerzális a mi egyházunk, legyünk nemesek és eszményi törekvésűek, mint amily eszményi és nemes az egyház tanítása, legyen önzetlen és szeretetteljes mindenik közülünk és végre szeressük jobban egymást, mint ahogy esetleg képesek volnánk gyűlölni ellenségeinket."

„Legyünk mindannyian kertészek, szorgalmas, áldozatkész munkások, kik nem átalják az éjszakákat is végig virrasztani, mikor attól lehet tartani, hogy meglep a fagy, kik nem fáradnak el állandó, feszült figyelemmel kísérni a felhők járását, hogy a eseményt megóvhasák a jégvértől. Szeretettel kerek a gyermek-Ifjú számára olyan szeretetet, mint aminővel a szülő öleli szívéhez gyermekét, hűséget, olyat, mellyel a hitvestársak csatolják magukat kölcsönösen egymáshoz. Gondosságot olyat, mint amellyel a jó gyermek ápolja áldva szeretett szülőjét.“

Az igazgatósági jelentés tiz évi fáradságos munkának komoly eredményeit tárja elénk. Ez a szervezet ma már kiterjed az ország esperesi kerületeinek igen nagy részére s már három egyházmegyében teljes a megyei szervezethez. Betetőzése lesz a szervezetnek a Katolikus Népszövetség. Az Országos Szövetség társadalmi szakosztályának működése kiterjedt ezeken kívül még a mértékletességi mozgalomra is. Az irodalmi szakosztály főképpen az „Uj Lap“ ügyével foglalkozott. A karitatív szakosztály is élénk működést fejtett ki. Legnagyobb működési köre a szociális szakosztálynak volt, mely a múlt év folyamán négy speciális tanfolyamot rendezett vidéki városokban. Ez évben alakult meg a fővárosi szakosztály is. A kivándorlási szakosztály működési tere egyelőre még nagyon szűk.

A jelentések tudomásul vétele után áttérték a beadott 21 határozati javaslat tárgyalására.

Elsőnek Frey János németmáróki plebános fejtette ki a katolikus társadalmi szervezet

vezekedés gyakorlati módjait. Meg kell alkotni mindenhol a megyei szervezetet, ezek működését ügyrend szabályozza, az összes katolikus egyesületek lépjenek be a szövetségbe, a szövetség tagjainak pedig miután tagdíjat nem fizetnek, kötelességük legyen pártfogó és pártoló tagokat gyűjteni. A határozati javaslatot egyhangulag elfogadták.

Glattfelder Gyula dr. arról a visszaszóról beszélt, hogy az országban gombamódra szaporodnak különféle katolikus és keresztény című szövetségek anélkül, hogy egymásközt az egység kapását keressenek. A keresztény restauráció csak úgy győzhet, ha meglévő erejét el nem forgácsolja. Határozati javaslatot nyújt be, mely szerint a katolikus mozgalom vezetői felhívandók, hogy az erők feldarabolását ne engedjék meg.

Ugyancsak Glattfelder Gyula dr. mutatott rá arra, hogy a szövetség működése annál eredményesebb, minél mélyebben tudja szerveit a társadalom rétegeiben kiterjeszteni. Erre legalkalmasabb szerve a népszövetség, melynek minden tagja cselekvő szerepet tölt be és majdnem katonai szervezetével úgy az érdekek megvédésére, mint az eszmék megvalósítására nélkülözhetetlen.

Ezután Várady L. Árpád mondott nagy figyelemmel hallgatott beszédet, melyben megokolta a népmiszionegyletek szervezésére vonatkozó javaslatát.

A delutáni ülésen megjelent Zichy Nándor gróf is, ki élénk figyelemmel kísérte a közgyűlés lefolyását és több ízben fel is szólalt.

Molnár István dr. tanár lelkes beszédben fejtette ki a népszövetségi pénztárak szervezésének szükségességét. A kérdéshez többen hozzászóltak. Krüger Aladár dr. a katolikus jellegű középponti takarekpénztárak létesítését sürgeti, ez irányban a határozati javaslat kiegészítését javasolja. Gonda Béla esperesplebános nem hive a takarekpénztáraknak, hanem csupán a szövetkezeteknek.

Ezután felszólt Zichy Nándor gróf és azt fejtette, hogy a bankoknál, a hitelügynél is azt tapasztaljuk, hogy a kormányok nagy be-

follyással vannak azokra. Egész Európa példája mutatja ezt. Különben Magyarországon is láttuk s remélni lehet, hogy az új korszakban ez irányban a befolyás a jobb irányban fog mutatkozni. De a tanulság ebből az, hogy a kormányra kell befolyást szerezni. A kormány pedig a többség után indul. Minden attól függ, hogy számszerint mennyien vagyunk a törvényhozásban. S ez után nemesak a hitelügyi dolgokra áll, hanem minden téren. Azért a katolikusnak arra kell törekedni, hogy minden téren erejüköz mérten érvényesüljenek. A kereszténységnek a politikában is kell érvényesülni. (Általános éljenzés.) S ez nem zárja ki a társadalom akcióit, sőt vele karöltve jár.

Szuszay Antal dr. dobsinai plebános nagyszabású beszédben indokolta meg határozati javaslatát, mely az erkölcsi élet megtisztítására vonatkozik.

Mattyasovszky Lajos lovagnak szépen megokolt indítványát a vidéki katolikus gyűlések szervezéséről egyhangulag elfogadták.

Ezután Haller István szolt röviden a napi sajtó nagy feladatairól s egyuttal rámutatott arra, hogy a papok, tanítók, postások mily sokat tehetnek a katolikus sajtó érdekében.

Gíesswein Sándor dr. szolt ezután a bér munkások szakszervezkedésének szükségességéről s határozati javaslatot terjesztett elő, mely szerint a katolikus körök és egyesületek tartásuk kötelességüknek a munkaközvetítést illetőleg igénybe venni a keresztény szociális szövetséget.

Szentiványi Károly szövetségi igazgatónak a háziipar támogatására és fejlesztésére célzó indítványát a közgyűlés nagy lelkesedéssel magáévá tette.

Vay Pál gróf apostoli protonotárius tartott ezután előadást a kivándorlás kérdéséről. Sokat vár a most született új kortól, az új kormánytól.

Reichardt Tamás dr. a kisiparnak keresztény alapon való szervezése tárgyában terjesztett elő javaslatot. Indítványozza, hogy a régi céhek újkori tartalommal való megalkotásának kérdését vegyék komoly és gyors munkába.

Erdősi Károly dr. legényegyesületi elnök terjesztette azután elő határozati javaslatát a legényegyesületek fõntartásáról és fejlesztéséről.

Templomok biztosításáról Zlinszky János dr. határozati javaslatot adott be.

A következő javaslatot Mócsy István dr. terjesztette elő és lényege az, hogy szövetség kérje föl a Keresztény Szövetkezetek központját, hogy fogyasztási szövetkezeteken kívül hitelszövetkezeteket is szervezen.

Mezőgazdasági ügyekről Szentiványi Károly,

Keresztény gazdasági mozgalmakról Molnár István dr. terjesztette be határozati javaslatokat.

Ezután Szabó György nagy-ermei esperes hívta fel a közgyűlés figyelmét az alkoholizmus pusztításaira s előterjesztett javaslatában az italmérés korlátozására országos mozgalom indítását, a részegségnek törvényes uton való büntetését s a mértéktelenségnek diszkvalifikálását sürgeti. Indítványát némi módosítással elfogadták.

A másnap délelõtti közgyűlés üléseit felfüggesztették, hogy a résztvevők megjelenhessenek a Szent-István-Társulat és a Regiszi Szent Ferenc Egylet közgyűlésein. Ugy ezeken, mint a delutáni ünnepélyes közgyűlésen igen nagy számban jelentek meg az érdeklődők és impozáns külső keretet adtak az ott lefolyó nagyszabású munkálkodásnak.

magva lévén faja szerint. És lön este és reggel harmadik nap.

„Mondá pedig Isten: Legyenek világítók az ég erősségén, és világítsák meg a földet. És úgy lön. És alkotta Isten két nagy világítót, a nagyobbik világítót, hogy uralkodjék nappal és a kisebbik világítót, hogy uralkodjék éjjel és esillagokat. És helyezé azokat az ég erősségebe, hogy uralkodjanak nappal és éjjel és válasszak el a világosságot és sötétséget. És látá Isten, hogy jó. És lön este és reggel, negyedik nap.

Mondá még az Isten: Hozzanak elé a vizek esuszó-mászó élő lényeket és szárnyasokat a föld felett, az ég erősege alatt. És teremté Isten nagy cethalakat és minden élő és mozgó lényt, melyeket a vizek előhozottanak fajaik szerint, és minden szárnyas állatot neme szerint. És látá Isten, hogy jó. És megaldá azokat mondván: Növekedjete és sokasodjatek és töltsetek be a tenger vizeit és a madarak sokasodjanak a földön. És lön este és reggel ötödik nap.

Mondá még az Isten: Hozzanak elé a föld élő lényeket nemeik szerint, barmokat és esuszó-mászó állatokat és földi vadakat fajaik szerint. És úgy lön. És akota Isten földi vadakat fajaik szerint és barmokat és a földnek minden esuszó-mászó állatait neme szerint. És látá Isten, hogy jó és mondá:

Alkossunk embert, a mi képünkre és hasonlatosságunkra, ki uralkodjék a tenger halain és az égi madarakon és vadakon és az egész

földön és minden esuszó-mászó állaton, mely mozog a földön. És teremté Isten az embert az ő képére; Isten képére teremté őt, férfúvá és asszonnyá teremté őket. És megaldá Isten őket és mondá: Növekedjete és sokasodjatek és töltsetek be a földet és hajtsátok azt biralmatok alá, és uralkodjatek a tenger halain és az égi madarakon és minden állatokon, melyek mozognak a földön. És mondá Isten: Ime nektek adtam minden maghozó füvet a földön, és minden fakat, melyeknek nemök szerint magvak vagyon önmagukban, hogy legyenek eledelül nektek és a föld minden állatainak és az ég minden madarainak és mindennek, ami mozog a földön és miben élő lélek van, hogy legyen eledelükre. És úgy lön. És látá Isten mindent, amit alkotott vala és igen jók valának. És lön este és reggel, hatodik nap.

Elvégeztetének tehát az eget és a föld és azoknak minden ékessége. És befejezé Isten a hetedik napon munkáját, melyet alkotott vala: és megnyugovék a hetedik napon minden munkájától, melyet véghez vitt vala. És megaldá a hetedik napot és megszentelé azt; mert azon szünt vala meg minden munkájától, melyet teremtett Isten, hogy elvégezzé.

Ez az ég és föld eredete, mikor azok teremtettek, az napon, melyen alkotta az Úr Isten az eget és földet.“

(Folyt. köv.)

A Szent-István-Társulat ötvenkettődik közgyűlését tartotta saját palotájának dísztermében. A közgyűlést megelőzőleg Városv Gyula dr. kalocsai érsek, Giesswein Sándor dr. kanonok és Révay Tibor dr. érseki titkár segédkezésével esendes szent misét olvasott, mely alatt a Stephaneum-nyomda személyzetének kitűnő énekkara latin és magyar egyházi énekeket adott elő.

Tíz óra után nyitotta meg a közgyűlést Városv Gyula dr. kalocsai érsek, magas szárnyalású beszédében fejtegetve a társulat által követendő célokat.

A lelkes éljenzéstől több ízben megszakított és viharos tapsal jutalmazott megnyitó beszéd után Zichy Nándor gróf mondott köszönetet a lelkes beszédért.

Utánna Giesswein Sándor dr. kanonok, országgy. képviselő terjesztette elő alelnöki jelentését. Rámutat a társulat multjára, melyben mindenkor tudta építeni a katolikus öntudatot és a nemzeti érzést. Majd meleg hangon emlékszik meg a most elhalt Károlyi Sándor grófnak a társulat körüli érdemeiről. Ő a ponyvairodalom kiküszöbölésére a Népiratok kiadását kezdeményezte s most már csak az a feladatunk, hogy azokat minél szélesebb rétegek között terjesszük. Az ő elnöki működéséhez fűződik a „Katholikus Szemle” megteremtése is.

Kaposi József igazgató helyét, ki megrendült egészségi állása arra kényszerít, hogy állását elhagyja, ideiglenesen Erdősi Károllyal töltötték be.

Majd Kaposi József igazgató jelentése került előterjesztésre. Első sorban kiemeli a jelentést, hogy a katekizmus-reform immár a megvalósítás stádiumába jutott s az annak alapján készült tankönyvek már fel is terjesztettek a miniszteriumhoz. A „Népnevelő” a mult évfolyamán is Ember Károly lovag szerkesztette nagy szakavatottsággal. A társulat gondoskodott az egyetemi hallgatók és a serdültebb ifjúság irodalmi szükségleteiről is. Országosan szervezik a népiszkolai és ifjúsági könyvtárakat is. A Népiratok és a Családi Regénytár is gyarapodott.

Az egyhangulag elfogadott igazgatói jelentés után Nottler Antal titkár olvasta fel évi jelentését. A tagok száma körülbelül változatlan volt. A legnagyobb szám természetesen a pártoló tagokra esik, kiknek száma jelenleg 11.200. A rendes tagok száma 3197; az alapítóké 148. A mult évi pártoló taglétszám volt: a Szent-István-Társulat 1906. évi naptára, melynek tartalma kiválóan érdekes: Rosty: „A magyar szentek legendái”; Szuszai Antal: „A nagy mesterség” című fölötté hűzágpótló műve s Domonkos István: „Barázdák a szántóföldön” című népies elbeszéléskötete.

A közgyűlés ezután elfogadta a számadárakat és a felmentvényt megadta, valamint az elnökség által előterjesztett indítványokat is elfogadta.

Végül Zichy Nándor gróf világi elnök mondott köszönetet az elnöklő érseknek és a megjelenteknek, mire a közgyűlés Városv érsek általa után véget ért.

A Regiszi Szent Ferenc-Társulat, mely a szegénysorsú házasulók segélyezésére alakult délelőtt 11 óra után tartotta rendes évi közgyűlését a Szent-István-Társulat dísztermében, amelyen az elnöki tisztségben akadályozott Majláth Gusztáv Károly gróf erdélyi püspök helyett Városv Gyula kalocsai érsek elnökölt, akinek szép megnyitó beszéde után Zichy Nándor gróf világi elnök fejtette ki röviden az egyesület célját, majd Pompéry Aurél dr. titkár szölt az egyesület feladatairól. A társadalom legalanta

sabb rétegeit keresi fel az egyesület, hogy hozzásegítse azokat, akik vadházasságban élnek a törvényes házassághoz, ezáltal terem nekik alapot arra, hogy az erkölcsi firtóból kiemelkedjenek. Beszámolt továbbá az egyesület mult évi működéséről, előterjesztette az egyesületi számadásokat, ismertette az egyesület belső szervezetét. A mult évben 156 párt segített az egyesület házasságkötéséhez, beszerzett ötezernél több okmányt, ötszáznál több gyermeket törvényesített. A jelentések tudomásul vétele után Kántor Károly apát alelnök és Városv érsek buzdító szavaival véget ért a közgyűlés.

A közgyűlés után az egyesület céljaira a jelenlévők között gyűjtést indítottak, melynek eredménye 420 korona volt, 350 koronát Városv dr. érsek adományozott.

A Magyarországi Katolikus Egyesületek Országos Szövetsége közgyűlésének fényes végakkordját jelentette a délután 3 órakor a belvárosi Katolikus Kör dísztermében lefolyt nyilvános ülés, melyben katolikus társadalmi életünk vezérférfiai nyilatkoztak a legfontosabb társadalmi kérdésekről. A termet zsufolásig töltötte meg az előkelő és fényes közönség, köztük nagyszámú hölgy.

Az ülést ifj. Zichy János gróf elnök nyitotta meg és felkérte Dudek János dr. egyetemi tanárt, hogy tartsa meg „A türelem és színtelenség határa” című előadását.

Utánna Molnár István dr. tanár tartott magvas előadást „Keresztény társadalmi térfoglalás” címen.

Az előadást a közönség zajos tapsal honorálta, mely még hathatósabb lett, midőn Prohászka Ottokár dr. székesfejevári püspök lépett az emelvényre, hogy megtartsa „Társadalmi programok és a kereszténység” című előadását, melynek jóformán minden mondatát megéljenezte a közönség.

Leihatatlan lelkesedéssel hallgatta végig mindenki az ősz vezér buzdító lelkes szavait. Ez a lelkesedés nem szűnt meg akkor sem, mikor Városv Gyula dr. kalocsai érsek, ki a közgyűlésnek mindvégig lelkes hallgatója volt, lépett az emelvényre, hogy megtartsa záró beszédét.

Kalocsa érsekének szép beszédével ért véget a kétnapos közgyűlés, melynek eredményeit remélhetőleg már a legközelebbi jövőben látjuk a fokozottabb katolikus társadalmi működésben. A megkezdett uton való örvendetes előhaladásnak próbaköve volt ez a közgyűlés, legyen egyúttal a további fejlődés záloga is.

H I R E K.

— **Nyilatkozat.** A legilletékesebb helyről kapott információ és közvetlenül nyert bizonyosság alapján a „Gyulaférvári Hírlap”-ban feltett nyílt kérdésre vonatkozólag kijelentjük, hogy Küffer Béla dr., a gyulaférvári szövetkezett pártoknak a lefolyt választáskor volt jelöltje, nem szabadkőmives, tehát minden kath. pap és minden kath. világi ember tiszta lelkiismerettel szavazhatott reá. Ennélfogva tehát minden további insinuáció közönséges hazugságnak és rosszakaratú rágalomnak tekintendő.

A „Közművelődés” szerkesztősége.

— **Zsinatvizsga.** Döczy Endre, bánfyhunyadi lelkész és Mindszenti György gyergyó-szt.-miklósi s. lelkész a zsinatvizsgát f. hó 15. és 16-án sikerrel letették.

— **Koronagyűlés.** A hegyaljai rk. esp. kerület lelkeszködő papsága folyó május hó 17-én Tövisen tartotta rendes tavaszi koronagyűlését. A gyűlés megkezdése előtt Imets F. Jákó apát-kanonok kerületi főesperes segédlet mellett ünnepélyes Veni Sanctet celebrált. Ezután a legm. Oltáriszentség kitétetvén, Zomorá Dániel kanonok, gyfehérvári plebános szivhez szóló népszerű beszédet tartott a szentségi Jézus irántunk való szeretetéről. A hívek közül többen járultak az Úr asztalához. A gyűlésen a pastorió dolgában több gyakorlati kérdés oldatott meg.

— **Rubrika-ügy.** Nálunk régi szokás az, hogy faluhelyeken a buzasszentelés a következő vasárnap végzik; kérdés most az, hogyan kell a misét venni? Felelet: 1. A hol csak egy mise van: Missa e Fer. II. rogat. „Exaudit” in qua sine Gloria, 2. orat. Festi occur. 3. Dominicae (vagy ha nincs festum occ., akkor 2. orat. Dom. 3. Concede nos) sine Cr. Praef. Pasch. Benedicamus Dno UE. Dom. e. vi o l. 2. A hol legalább 2 mise van: 1) Missa rogationis (principális) in qua sine Gl. 2. orat. Concede nos 3. Ecclae v. pro Papa sine Cr. Bened. Dno UE. S. Joannis (ergo nulla com. festi aut Dom.) 2) Missa v. missae reliquae de Festo sine corum. Rogationis „Praesta.”

— **Alkoholelles mozgalom.** Szövetségünk ismét örvendetes erősödést nyert. A nagy hatáskörrel bíró Borbáth Béla sósmezei igazgatótanító mint abstinentis tag szövetségünkbe lépett s azonnal anyagi áldozatot is hozott az alkoholelles mozgalom céljaira. Megértte, hogy a minden tekintetben veszélyeztetett határszéli ő is egész energiával veszi fel a harcot a pusztító alkohol ellen. Már is többen jelentkeztek tagoknak, kiknek számát a kimutatás beküldése után jelzem. Így van jól! A néptanító ott mutassa ki teljes erélyét, működési képességét a nép érdekében, hol legnagyobb a veszély! Azon boldogító reményben vagyok, hogy rövid idő alatt sok néptanító csatlakozik áldásos mozgalomunkhoz! Adja Isten! Nagy szeretettel várjuk!

Szabó György.

— **Kántorválasztás Kolozsvárt.** A belvárosi plebánia főkantori állásra pályázók mult vasárnap délelőtt 11 órakor mutaták be képességeiket a Szent-Mihály-templom kórusán egy felkért zsüri előtt, de a próbaéneklést (fig. és gregorian), valamint orgonálás próbáját a templom hajójában is óriási érdeklődő közönség hallgatta végig. A zsüri tagjai voltak Farkas Ödön, a zene-konzervatórium igazgatója, Szöllősy A. dr. ezredorvos, zeneszerző, Rietly Károly k. r. főgimnáziumi ének- és zenetanár és Resch L. György, a gyulaférvári püspöki székesegyház karnagya, ki a próbaéneklést, orgonálást stb. nagy hozzáértéssel és szakértelemmel vezette. Az egyházközség részéről jelen voltak: Hirschler József dr. kanonok-plebános, Farkas Lajos dr. főgondnok, Nagy Kálmán gondnok, Váradai Kálmán jegyző s többen a választmány és képviselőtestület tagjai közül. A kilenc pályázó közül a próbaéneklésen csak haton vettek részt és pedig Erdélyi (Eder) József, Jónás Ferenc, Gál Sándor, Szentgyörgyi Sádor, Sztudényi Gyula és Dudás Géza. A próbaéneklés és orgonálás után a zsüri tagjai tanácskoztak, melynek eredményeképpen kimondták, hogy a zsüri a pályázók egyikét sem tartja a főkantori állásra megfelelőnek s új próbaéneklés kitévészt javasolja; mindamellet kiemeli a bizottság Erdélyi (Eder) Józsefet, Sztudényi Gyulát és Szentgyörgyi Sándort. E szerint tehát a vasárnapi próbaéneklés meddő maradt s a főkantori állás betöltése bizonytalan időre elodázottat.

— **Kisfaludi Sándor életéből.** Ilyen címen igen érdekes és eddig ismeretlen epizódokat

közül Kisfaludi Sándor életéből a dr. Kardos Samu szerkesztésében megjelenő „Régi Okiratok és Levelek Tára” című folyóirat áprilisi havi kötete.

Az irodalomtörténeti szempontból is becses főljegyzésekből közülük az alábbi, Kisfaludi egyéniségét jellemző részletet:

Az 1831-ik év nyarán néhány feledhetetlen napot mulattam Sümegen Kisfaludi Sándornál, akkor még életben lévő neje, Szegedi Róza társaságában. A hajlott kor tulajdona, hogy gondolatjai a jelen helyett többnyire a multon révedeznek. Kisfaludi is feltárta előttem gazdag multját. Én áhitattal hallgatom nemzeti nyelvünk tisztas apostolát s híven vőstem emlékembe. A szó katonai pályája kezdetéről folyt, miről a következőket beszélte:

Történt, hogy nagybátyja, ha jól emlékszem, Hertelendi Mihály, a Lipót-huszárezredes, Erdélyből szabadsággal hazamenvén, Zalamegyében időzött, hol szokott katonás, nyers hangon pörölt Kisfaludi Sándor szüleire, hogy mire a sok fiugyermek itt egymás hátán? alig fér már a házba, ki a nagyobbikkal a pucikból, akár akar, akár nem, viszi magával katonának s embert farag belőle.

Kisfaludi Sándor saját szavai szerint vonatva s nagyon rossz kedvvel lépett a feszes pályára, mert még öltözetbe sem szenvedhetette, ha szorította. És a független szabad élet eszméi már mélyebb gyökeret vertek volt ifjú szívébe.

De engedett szülői kívánságának. Levért kedéllyel ment nagybátyja után az ezredhez.

A Királyhágó-tetőn az erdélyi zord havasok s a végnélküli sivatag erdők látására megborodott, busan tekintte vissza a magyar föld kies rónáira, s áhitattal borult le az elhagyandó földre. S mint mondta, soha azután se tudott megbarátkozni Erdély bozontos alakjával.

A hadi Udvarhelyszéken, Etéden egy derék székelyfaluba lón beszállásolva. Egy este, a farsztó katonai gyakorlat után hágyadtan dőlt kemény ágára. Gondolatai busan tévedeztek Balaton virányos partjain, Sümeg páratlan kieséseim, az apai ős lakon. Felzúdult érzései könnyeseppekké törtek ki, de gondosan elrejté harcias székely gazdája elől, mert ez hasonló alkalommal az érzékenykedést katonához illetlennek nevezve, a férfiatlan módot darabosan megróttá volt.

Ezalatt felgyülekezett a falusi fiatalság a székely szokások fonóba. A mesemondo, az ily falusi összejövetel mulhatatlan kelleke: a tüzhelyen helyet foglalt s lelkesülten mesélt az őskor harcias s az újabb idők szegénylegényies jeletereiről. De mindez Kisfaludira nem sokat hatott, hanem a mesélőt az ifjak pajzánsága s a szép székely leányok, mind felebb hangolák. Kisfaludi figyelni kezd, a mese szövegét átlengő televér székely kifejezések s a felmerült tájszavak kellemes hangzása a busongó figyelmét hovatovább felküzde esigázní. Végre a reneteg szó, melyet életben most hall először, oly kellemesen csenge fülebe s egyszerre felpattant s kéré a mesélőt a reneteg értelme kimagyarázására. Egészen új, eredeti világ nyílt fel most lelke előtt. Ezután szorgalmasan eljár a fonóba, a mesélő mellett a tüzhelyen helyet foglalt, írónnal kezébe s minden ismeretlen szót gondosan feljegyzett. Tavaszra 182 új magyar szóval gazdagodott tudványa.

Mint Kisfaludi megvallá, a székely nép egyszerű, magyaros költészete örök befolyással volt lantjára. S ha verseit e hatás nem is lengé át, de regéi megírásába sok lehet, mit e kedves emlékeknek köszönhetünk.

— **Érdekes évkönyv.** Érdekes tartalmu évkönyvben számolt be a maros-vásárhelyi Székely-

Társaság 100-ik összejövetele alkalmából eddigi működéséről, feltárva benne a székelykérdés történelmi fejlődését. Kiváló becsüvé teszi e művet a nagy gondal egybeállított repertorium, mely az összes székely vonatkozású művek jegyzékét tartalmazza. Az évkönyvet 1 korona beküldése ellenében a társaság portmentesen küldi meg. Ajánljuk az érdeklődők figyelmébe.

— **Köszönetnyilvánítás.** Náthán Bernát dr. tb. megyei és városi főorvos, kép. középiskolai egészségintanár, a gyulafehérvári rom. kath. főgimnázium kiváló előzetelű és jó magaviseletű tanulóinak jutalmazására négy drb. 10—10 K. aranyat ajándékozott, amely kegyes adományáért ez úton is halás köszönetét nyilvánítja a főgimnázium igazgatósága.

— **Mi a legnagyobb ajándék?** Mindenesetre, ha az egész világot megkapjuk. Erről a következő hírt olvassuk A Nap május 17-iki számában:

Egy egész világot! Kellemes meglepetést szerzett vevőinek Dörge Frigyes bankháza azzal az egy méter nagyságú, sokszínű világterképpel, amelyet most adott ki. A legújabb fölfedezéseket szemmel tartó térkép elkészítését a bankház egyik legelső budapesti kartografiai műintézetre bízta, amely feladatát kiváló magyar szaktudósok vezetésével és közreműködésével mesteri módon oldotta meg. Valóban fölösleges egy ilyen pedagógiai jelentőségű munka nagy gyakorlati értékének méltatására a szót pazarolni. Csupán azt kell nyomatékkal hangsúlyoznunk, hogy ezt a művésziileg és technikailag elsőrendű Dörge-féle világterképet ingyen bocsátja közre a bankház, ami mindenesetre meleg elismerést érdemel, hiszen a térkép előállítása tetemes költségekkel jár. Megvagyunk róla győződve, hogy Dörge Frigyes bankházának ez a különleges és előkelő reklámja olvasóink köréből is tömérdek új vevőt szerez, miért is utalunk a népszerű bankház osztálysorsjegy osztályának jelentésére, amelyet mai számunk hirdetési rovatában talál az olvasó.

— **Török A. és Társa Budapest.** Ha körültekintünk a magyar kir. szabadalmazott osztálysorsjáték fölarusítói között, önkénytelenül a Török-cég tűnik fel előttünk. Ezen bankház a legnagyobb osztálysorsjegy fölarusító és a legtöbb sorsjegyet hozza forgalomba. Ez nem is csuda, mert e bankház a játszó közönség kegyét minden egyes sorsjátékban a legnagyobb mértékben meghódította. Azonkívül vevői hatalmas szerencsével játszanak. Például e bankház szerencsés vevői egyedül egy sorsjáték 6. osztályában a két legnagyobb főnyereményt és pedig a 600.000, 400.000 koronásat egy millió korona összegben nyerték, egy másikban pedig a 600.000 koronás nagy jutalmat, a 100.000, 90.000, 60.000, 50.000, 30.000 és számtalan egyéb nagy főnyereményt. Úgy, hogy rövid idő alatt 25 millió korona óriási összeget fizetett ki szerencsés vevőinek. Ennélfogva megragadjuk az alkalmat, hogy Török A. és Tsa bankházát, melynek főüzlete Terezh-körut 46., fiókja Váci-körut 4. Muzeum-körut 11. alatt van, mindenkinek ajánljuk. A terv szerint az I. osztály húzása már szerdán és pénteken, e hónap 23-án és 25-én lesz. A sorsjegyek árai: $\frac{1}{1} = 12$ kor., $\frac{1}{2} = 6$ kor., $\frac{1}{4} = 3$ kor., $\frac{1}{8} = 1$ kor. 50 fillér. Aki tehát sorsjegyet akar vásárolni, forduljon bizalommal Török A. és Társához, Budapest.

A moloch.

(Folyt.)

Miért lettem absztinens? Ezen kérdésre is megfelelőek. Azért, mert ezt legbiztosabb álláspontnak láttam. Miután a kongresszuson oly sok tudós egyén előadását figyelemmel meghall-

gattam és meggyőződtem, hogy az életfentartásra legkevésbé sem szükséges az alkoholos italok élvezése, sőt veszéllyel jár csakhamar elhatároztam magamat az egész lemondásra.

Bizonyos szegényérzet is forgott fenn. Oly sok világi úr, kik talán nem is állanak a keresztény állásponton, józan észükre hallgatva, tapasztalataikra, tanulmányaikra támaszkodva képesek voltak a lemondásra és képesek elhatározásukban szilárdan megállni, miért ne tehetném meg én, ki azoknál annyival előnyösebb helyzetben vagyok, mennyiben hitemből is méríthetek minden percben erőm.

Már rég meggyőződtem arról, hogy az emberiségnek legnagyobb jövevéje lenne az, ki azt az alkohol élvezésétől el tudná vonni és egész józanságra vezetni és láttam, meghallgattam a kongresszuson azon fenkölt gondolkozási emberbarátokat, kik arra vállalkoztak, hogy a legnagyobb rabságtól megmentsek embertársaikat, szívesen csoportosultam azok közé, készséggel határoztam el magamat a pusztító áramlat ellen való küzdesre.

Igy gondolkoztam: miért köstolgassak egy oly folyadékot, mely nekem soha sem használt, hanem csak ártott, mely sok zsenialis és más egyént tesz tönkre, mely oly sok családot juttat koldusbotra, tesz elzülötté?

Nagyon örvendtem annak, hogy oly nagy számú tudóst találtam, kik éppen úgy gondolkoznak az alkohol-kérdésben, mint én, kik önzetlenül küzdenek az emberpusztító szenvedély ellen, sietve közéjük csoportosultam, örömmel vagyok közöttük és leszek is Isten segédelmével mindvégig, kiviszem a küzdebsől részemem.

Íme ezért lettem absztinens!

Tisztelt gyűlés! Talán azt kérdezhetné valaki: mi haszna van belőle? Ezen kérdésre is megfelelőek és azt állítom, hogy a nem izgatott vérmérséklet kedvező hatással van a lelki állapotra is. Nem oly ingerlékeny az ember, mindig mindent komolyan megtud fontolni, mérlegelni, nem gerjed oly hirtelen haragra, tud aralkodni magán. Nagyobb kedvvel, odaadóbb ügybuzgósággal tudok foglalkozni szent hitünk tételeivel. Sohasem borul a mámorból keletkező ködfátyol az elmémre s így világosabb látásom, élénkebb felfogásom van. Az alkohol-méreggel nem izgatott szív nyugodtabb és sokkal nagyobb biztonsággal találja fel mindenütt Istent, kiben egyedül találhat különben nyugtalan szívünk nyugalmat. Ezt tapasztalta Istennek nagy szentje is, szent Ágoston, miután a világ híu mulatozásait elhagyva Istenben összpontosította minden figyelmét, érzését teljes józan belátással.

Hogy a nyugodt lelki állapot nagyon előnyös befolyással van a testre, azt nem kell bizonyítani, az közismert igazság. Tisztelt gyűlés! Hála Istennek temperans koromban is nagyon szerettem a munkát, én abban élvezetet találtam, de mióta absztinens vagyok, munkakedvem és képességem is fetűnően nagyobb. Nem akarok dicsékedni, távol legyen tőlem, de Istennek hálálkodom, Isten véghetetlen jóságát emelem ki, midőn álláspontunk érdekében felemlitem, hogy községünkben három szövetkezet van, mindenik áldásosan működik, a nép szellemi és anyagi érdekeire kiszámíthatlan jó hatással van és én képes vagyok azokat mint ügyvezető igazgató vezetni lelkesi foglalkozásaim mellett s még az alkoholelles mozgalom élénkítésére is jut időm, arra is jutott időm, hogy a sok ünnepi munka után kedves körükbe jöjjenek, kedvelt elvtársak közé megbeszélni teendőinket az alkohol-kérdésben, üdvös határozatokat hozni, előkészíteni a június hó 24-én Marosvásárhely tartandó nagy gyűlést, lelkesedést meríteni az önk ügybuzgóságából a további harcra. Kétség-

kívül, ha az alkohol uralkodnék rajtam, ha nem nagy mértékben is, lankadtabb volnék, talán otthon pihennem ki az ünnepekkel járó fáradalmakat.

Testemre nézve is nagyon hasznos az absztinencia. Jó² órában legyen mondván, semmi legkisebb hátrányt sem tapasztaltam azért, mert az alkoholt megvontam testemtől, hanem minden előnyt; semmi legkisebb testi gyengeséget, betegségfelét nem éreztem azóta. Nagyon gyakran megtörténik, hogy az éjjeli íróasztalomnál talál, mintegy kelletlenül adom át magam még az éjszakai nyugalomnak is, ilyenkor alig alszom 4—5 órát, reggel korán feltudok kelni, temperans koromban ha jó embereim, jó családi körben egy pár pohár bort ittam, reggel rendszeren 1—2 órával megkellett toldani az éjszakai pihenést, mert álomom szakadozott volt, ez absztinens koromban egészen megszűnt. Egy óráig s ha kell tovább is tudok prédikálni minden fáradság nélkül.

Éngedjek meg, ha most is hosszasan veszem becses türelmüket igénybe. Ha nem látnám érdeklődő figyelmüket azonnal bevegezném, hisz az absztinens tud nemcsak beszélni, hanem hallgatni és hallgatva tanulni is. Határozottan merem állítani, hogy az emberi testnek legjobb itala a jó forrás viz. Ez üdit, ez erősít, fokozza az élet- és munkakedvet.

Ismételten mondom nem akartam dicsékedni, hanem csak az absztinenciát dicsérni, a mit bárki igénybe vehet, a kedves temperans tagtársak is, ami igen kívánatos, de kívánatos, hogy igénybe vegyen mindenképp s ezáltal tegye életét örömteljessé, legyen telve jó gondolatokkal, eszmékkel és tervekkel és hogy legyen erős akarata azokat érvényre is jutatni készséges munkakedvvel. Adja Isten!

(Folyt. köv.)

Szabó György.

A szerkesztői üzenetei.

Válassz egy szerkesztői üzenetre. Mi multkor *s Justusnak* címzett üzenetünkben egy szóval sem beszéltünk piskalódásról, hanem piskalódásról (*piskalódni*). A Gy. H. üzenője azonban egész nyugodt lelkiismerettel jónak látja nekünk az elsőt impu-tálni s erre építkezve dühös piskalódással (most már így!) ront nekünk. Nem tehetünk róla, hogy multkor feltevésünkkel szemben most már azt is konstataciónk kell, hogy némelyeket nemcsak izlésre, logikára, de az *abc*-re sem lehet beosztani. Mint-hogy pedig lapunk olvasót meg akarjuk kimélni a Gy. H. üzenetéhez illő hangú közleménytől, s mint-hogy továbbá az említett oldalról jött s ellenünk irányuló dühös és bármilyen tendenciájú támadás benámitott komolyan nem örülhet — érdemleges választ nem adunk. Nevezhetnek bennünket akár „apagyilkosnak” is, még akkor sem fogunk kijönni nyugalomunkból. Elvégeztük.

Gy. K. Tudósítását anvgatorlódás miatt már csak jövő számunkban adhatjuk ki. Üdv és gyógyulás!

CSARNOK.

A szentferencendiek Hátszegen. (Folytatás.)

A ház történetére nézve megjegyzendő, hogy a mint láttuk gyenge alapzatú levén, folyton rongálódott. A szerzetesek, nehogy össze-dőljön megtámogatták, de így is vajmi kevés reményük lehetett, hogy sokáig fenn fog állani. Ezért az előjárók mindent elkövettek, hogy jobb karba hozzák, a míg a hívek alamizsnájából új és erősebb ház és kápolna épül. Ez ügyben sokat fáradozott Betze Bernát, ki a hívek alamizsnájából szép összeget gyűjtött. Talán ép az ő közreműködése folytán indult meg a nagyobb gyűjtés a különböző hatóságok pártfogása mellett. Erre nézve a Hunyadmegyei táblabírói hivataltól a következő bizonyító levelet bírjuk.

„Hogy a kisebb testvérek szigorított rendszabályainak Hátszeg határőrségi városában levő házaeskája és kápolnája a kellő pénzösszeg hiányában silány és törekeny anyagból: tudniillik sövényvesszőkből épült s tapasz fogja csak össze, a miért is oly gyöngye, hogy ha csak a jótézők szíves adománya nem épít újat, összedől s szegény lakosait oda temeti: nyilt sorainkkal igazoljuk. Nemes Hunyadvármegyei táblabírói hivatala megbízásából Déván Kenderesi József jegyző 1779. nov. 13.”

A Hátszegi hatóság bizonyítványa:

„Alulírottak a jelen sorok értelmében bizonyítjuk, hogy a hátszegi ferencendiek a hátszegi kerületben egész mostanáig hűségesen végezték missziói teendőjüket Vulkány, Zojkány, Keryesd, Borbát, Bojkol és Rusz helységekben egész éveket át vihar, hó, eső és vízáraddal nem törődven; hasonlóképp bizonyítjuk, hogy ugyanazon atyák kápolnája gyenge faanyagból épülvén oly rozoga, hogy ha cölöpökkel megtámasztva nem volna már rég romba dőltek volna, s most is jól lehet meg vannak támogatva, a benne levőket folytonos veszéllyel fenyegetik, mint azt bárki láthatja. Ennek igazolására adtuk ki saját kezünk aláírásával és pecsétünkkel ellátott bizonyító levelünket. Hátszeg 1779. decz. 16-an.”

Magardits A. József s. k. polgármester.

Tokai József.

A hátszegi katonai hatóság bizonyítványa: „Alulírott jelen soraimban igazolom, hogy idáig e kerületben híven misszionárius-kodó tisztelendő hátszegi ferencendiek atyák fából épült kápolnája és hospiciuma oly gyöngye, hogy ha csak cölöpökkel megtámasztva nem volna, már rég romba kellett volna dőlniök s mindezek dacára folytonos rettegésben tartja lakóit. Ezek igazolására bocsátom ki sajátkezűleg aláírt és pecséttemmel ellátott levelemet. Hátszeg 1779. decz. 14. D. Karszt a katarőrök felügyelője.”

A hátszegi városbírók bizonyító levele: „Mi Hátszeg városának bírája és esküdtjei mindazok előtt, kiket érdekel, a jelen sorok értelmében bizonyítjuk, hogy a tisztelendő ferencendiek atyák mióta öfelsége kegyelméből e városba jöttek, e vidék különböző helyein lelkipásztorokdakt, sőt a katonáknál is, működésük egészen a Vaskapú-szorosig s Vulkányig terjedt, hol hivatásuknak lelkiismeretesen megfelelték, most azonban nagyon aggodnák affelől, hogy templomuk és lakásuk, mely részben gerendából és sövény vesszőből van összetakolva, bedőléssel fenyeget s habár több gerendával oldalt megtámasztva volt, mindazonáltal napról-napra veszély fenyeget, sőt nem is lehet kijavítani annyira, hogy benne biztonságosan lehessen lakni és a templomban biztosan lehessen végezni a szt. misét, mindezekről mint mindennapi szemtanúk kezeskedünk és erősebb bizonyítékul pecsétünkkel megerősítjük. Kelt hátszegi városunkban, 1779. december havában. Magardits Antal városbíró.”

E bizonyító okmányokat úgy látszik a királyi főltséghez terjesztették, hol szinten jóindulatra talált. Ezt bizonyítja a ferencendiekhez intézett level:

„Tisztelendő atyák! Tisztelendő atyaságotoknak a hátszegi kápolna és lakásuk felépítése érdekében felterjesztett kérésükre így válaszolok. Atyaságotok kérelme meghallgatásra talált a főparancsnokságnál, a mennyiben kérésüket a nemes királyi kormány elé terjesztettük, egy-szersmind arra kérévén, hogy kegyes adakozása folytán atyaságotoknak Hátszeg városában alkalmas eszközöket nyújtani kegyeskedjek egy káplna és lakás felépítésére. Ezek után nagy tisztelettel maradok tisztelendő atyaságotoknak legkészségesebb szolgálója Preiss Ferenc erdélyi főparancsnok. 1780. márc. 14.”

(Folyt. köv.)

A nagy kereslet miatt újabb 15000 sorsjegyet bocsátottak ki!

Ugy ezen valamint a régi sorsjegyek kaphatók

HAVAS TESTVÉREK

Budapest, V. Lipót-körút 17.

birneves bankházában, ahol már számos nagy nyereeményt nyertek.

Ily szerencsés sorsjegyek helyben kaphatók Volz Bálint könyvnyomdájában.

$\frac{1}{2}$ sorsjegy
150 kor.

Több nyereemény mint eddig! Főnyereemény Egy millió. Vásároljunk mielőbb!

$\frac{1}{4}$ sorsjegy
3 korona.

Sorsjegyek részletre.

Kölcsönök sorsjegyekre.

Értékpapírok vétele és eladása.

Tőzsdei megbízások az összes tőzsdékre.

Mindennemű bankügyletet előnyösen teljesít

Havas Testvérek

budapesti tőzsdetagok bankháza

Budapesten, V., Lipót-körút 17.

Tőzsdetudósítások ingyen és bérmentve.

Váltóleszámitolás.

Jelzálogkölcson.

Hitelműveletek.

Alapítások.

Óvadékok.

Tőzsdéügyletek.

A Dr. SCHMIDT fő-örzs és liszt-örös-féle

FÜLOLAJ

gyógyít
időszakos süketéget, fülfájást,
füli- és nagyhallást, még - idült esetek-
ben is. Egyedül kapható üvege 2 ft a
Dr. ROTSHNEK EMIL
ÉVŐGYSZERTÁRÁBAN, DEBRECZEN.

A bérálás
szentségének
szertartása

című füzet

Bérmálási lapok,

Bérmálandók
anyakönyve

rovatos ívek kaphatók

Papp György

könyvnyomdájában

Gyulafehérvárt

Egészen ingyen

zománcszott edényt nem kapnak
selhol, de 6 főzőlábat és 6 főzőlázekeket
különféle nagyságban 12 darabot 1 ft.
75 kr-ért en szállíthatók. Ingyen es-
magolás utánvételt mellé.

A többi tárgyak feltűnő olcsó árban.
— Ajánvjzékét ingyen küldök. —

Kohn, gyáriraktáros, Budapest,
VI. ker., Csengeri-utca 51.

Török a szerencse kovácsa!

Felülmulhatatlan az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. Rövid idő alatt 25 millió koronánál több nyereményt fizettünk ki nagyrabecsült vevőinknek; ezek között a két legnagyobb nyereményt, és pedig:

kétszer a nagy jutalmat, a **600.000** koronás főnyereményt,

a legnagyobb **4.00.000** koronás főnyereményt,

továbbá 5 á 100.000, 3 á 90.000, 2 á 80.000, 3 á 70.000, 3 á 60.000, több 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000 és ezeken kívül számtalan 10.000, 5.000, 3.000, 2.000, 1.000, 500 koronás és egyéb nagy nyereményt.

Ennélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb kezdődő, a világ legsélydusabb osztály-sorsjátékában vegyen részt és rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet.

A most kezdődő 18-ik új magyar osztály-sorsjátékban

◀◀ **125.000** sorsjegyre **62.500** pénzneremény jut ▶▶▶

és összesen **16 millió 457.000** korona hatalmas összeget sorsolnak ki!

**Rendelje meg a neve mellett
álló szerencseszámot!**

Sok pénz széppé varázsolja az életet! Talán me ferj a feleséget vagy az asszony az urát a ne lett álló sorsjegy megvétele által egy főnye nyel. A véletlen nagy szerepet játszik az el könnyen meglehet, hogy éppen egy szerencsés folytan a neve mellett számat eltalálta, me nagy nyeremény jut.

Adám, Adel	4040	Dezső, Erzsébet	6411	Iván, Jolán	12305	Ottó, Melánia	
Adólar, Agnes	6314	Ede, Eszter	9868	Jakab, Józsa	29284	Ödön, Narcisz	
Adóli, Azola	9007	Elek, Etel	19821	János, Judit	20983	Pal, Neuzi	
Agoston, Amália	19162	Elemér, Flóra	26580	Jeno, Juliska	24203	Peter, Olga	
Aida, Anna	29445	Emil, Franciska	29282	József, Karolin	24265	Pista, Paula	
Albert, Anatolia	21619	Endre, Frida	24252	Kálmán, Katinka	28874	Richard, Petagi	
Alfred, Apollonia	24235	Erno, Genoveva	24363	Karoly, Katalin	29634	Robert, Petronela	
Akos, Aranka	24285	Perenc, Gertrud	29633	Kornel, Klára	35318	Eudolf, Piroksa	
Ambrós, Berta	28881	Friyes, Gabr. ella	34933	Kristof, Klotild	36825	Salamon, Begin	
András, Blanka	34352	Fülöp, Gizella	36779	Lajos, Kornelia	38138	Samu, Rózsika	
Aniál, Borbala	36451	Gábor, Hedvig	38118	Laszlo, Krisztina	38226	Sándor, Rozalia	
Arnold, Boriska	37424	Gaspár, Helena	38173	Leo, Kunigunda	41919	Simon, Sári	
Arpad, Reiti	38169	Gergely, Henriett	41795	Lipót, Laura	64204	Tamás, Sarolta	
Arthur, Bella	41794	Geza, Hermina	51398	Lorinc, Lenke	84738	Tibor, Szerena	
Aurél, Brigitta	41938	Gusztáv, Hilda	84702	Manó, Leonia	86014	Ihász, Theodora	
Attila, Cecília	84309	György, Ibolyka	84780	Márkus, Lidia	90870	Tivadar, Teréz	
Balasz, Cornelia	84773	Gyula, Iduska	89219	Márton, Lina	101939	Tóbiás, Terus	
Balint, Dóra	86065	Henrik, Ilona	101914	Mátyás, Ludmilla	123502	Vendel, Valéria	
Barnabas, Dorothy	101404	Hermann, Ilma	123501	Mihály, Lujza	123507	Viktor, Veronik	
Béla, Cecília	106999	Hugó, Ilka	123506	Miklós, Magdolna	123519	Vilmos, Viktóri	
Benedek, Eufania	123505	Ignac, Irén	123546	Miksa, Malvin	123514	Vince, Vilma	
Bernát, Emma	123509	Illés, Irma	123510	Mór, Margit	123515	Zoltán, Zsófia	
Dániel, Ernestin	123513	Imre, Izabella	123511	Nándor, Mária	5483	Zsigmond, Zsuzsanna	
Dávid, Éva	123517	István, Janka	8512	Orbán, Mártha	8826		
Dénes, Eveliz	5637	Izidor, Johanna	8602	Oszkár, Matild	12314		

Legnagyobb nyeremény esetleg 1.000.000 korona!

továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000, 1 á 200.000, 2 á 100.000, 2 á 90.000, 2 á 80.000, 2 á 70.000, 2 á 60.000, 1 á 50.000, 3 á 40.000, 3 á 30.000, 6 á 25.000, 9 á 20.000, 13 á 15.000, 44 á 10.000 korona és még sok egyéb nyeremény.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy 75 ft. — 75, vagy K. 1.50; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy fri. 1.50 vagy 3 korona.

$\frac{1}{2}$ „ „ „ 3. — „ „ 6.—; $\frac{1}{1}$ „ „ „ 6.— „ 12 „

A sorsjegyeket utánvételt vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük. Hivatalos tervézet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk azonnal, de legkésőbb

●●●●● folyó évi május hó 23-ig ●●●●●

hozzánk bizalommal beküldeni, miután fenti szerencseszámok gyorsan elfognak és az I. osztály húzása már május hó 23-án kezdetét veszi.

TÖRÖK A. ÉS TSA

✦ Sürgönyezim: ✦
Törökek, Budapest.

BANKHÁZA, BUDAPESTEN.

✦ Sürgönyezim: ✦
Törökek, Budapest.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főáruhánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körút 46/a. I. fők: Váci-körút 4 a. II. fők: Múzeum-körút 11/a.

XVIII. ÉVFOLYAM. 14. SZÁM.

BUDAPEST.

1906. SZERENCSE HAVÁBAN.

DÖRGE KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉS:

1/1 sorsjegy az I. osztályhoz	K 12.—
1/2 " " " " " "	K 6.—
1/4 " " " " " "	K 3.—
1/8 " " " " " "	K 1.50

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DÖRGE FRIGYES.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, V., Zoltán-utca 16.

Kiadótulajdonos:

DÖRGE FRIGYES BANKHÁZA.

A szerencse a nép ajakán!

Ezsz Magyarországot az új magyar kir. szab. osztálysorsjáték rendkívüli nyereségeiről beszél és közbeszéd tárgyat képezi az a páratlan fényes eredmény, amelyet a nálunk vásárolt sorsjegyek elérték.

Hogymilyen meglepő, szinte szenzációs eredménnyel működik a Dörge Bankház, misem bizonyítja jobban, minthogy eddig nem kevesebb mint

2307 nagy nyereséget fizetett ki.

Egyik főnyereséget a másik után jutott a mi tüzetfeleinknek és sok közülük gondtalan élethez és teljes gazdasági függetlenséghez jutott egy ily sorsjegy révén.

Az élet legkellemesebb meglepetései közé tartozik, ha a véletlen egy főnyereséggel örvezdézlet meg és senki sem tudhatja mit rejt a jövő. A szerencse részére mindig tanácsos egy ajtócskát nyitva hagyni.

Alant közlünk néhány népszerű magyar szerencse-közmondást. Legyen bizalommal azon szerencse-közmondáshoz, mely a nevének kezdetűje alatt áll és rendelje azon sorsjegyszámot, melyet ugyanazon betű mutat. Ez szerencsét fog hozni önnek!

A kiválasztott sorsjegyszámot csak úgy biztosíthatjuk, ha a rendelést rögtön eszközli. A legesekélyebb késedelem nagy vagyon elmulasztását idézheti elő. A

leggyorsabb, leggyorsabb és legelősebb megrendelés postautalványon történik. A cím pontosan és olvashatóan írandó.

A sorsjegyek árai: egész 12. fél 6.— negyed 3.— nyolcad 1.50 kor.

Dörge Frigyes

bankháza

Kossuth Lajos-utca 4. szám és Zoltán-utca 16. szám.

Magyarország szerencse-közmondásai!

Minden sorsjegy mögött egy főnyereséget lappang!!!

Többet ér a sok pénz, mint a sok barát.

Egy gramm szerencse felér egy kiló észszel.

Nincs könnyebb a tele erszénynél.

Akiék pénze van, esze is van.

Pánv irálja a világot.

A szerencse kerek.

Sokáig él, ki gondtalanul él.

Aki mer, az nyer.

Dátoré a világ.

Mindenkinek megvan a maga szerencsés órája.

Amíg fűző a sorsjegy az urnában, míg kihúzzák.

Aki merészen bevág, félig nyert.

Jól épít, aki szerencsésben bíz.

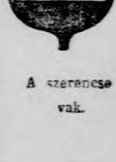
A véletlen a szerencse kímája.

Gazdagság az élet gyökere.

A szerencse és me részég együtt jár.

A szerencse való.

Senkinek kerülhet el a sorsát.

Arany környében győz a vasal.

A kívánságoktól sokszor a véletlen teljesebb.

Dörge Frigyes

bankháza, a magy. kir. szab. osztálysorsjáték főelárúsítója

Budapest, Kossuth Lajos-utca 4.

és Zoltán-utca 16. szám.

A	78845	I	66405	R	75458
B	68436	J	4660	S	35462
C	65239	K	27735	SZ	27753
D	45051	L	27714	T	50094
E	27800	M	50089	U	27780
F	27724	N	66406	V	45056
G	45097	O	75318	Z	78816
H	75318	P	4654	ZS	66430